

16

5 בינואר 1976
ג' בשבט תשל"ו
ב/658

15

אל : ג
מאת : בר

צבי בצד ביקטבי להעביר לך לעיוןך בלבד צדור סכתנים הרצ"ב:

- (1) שני סכתנים סארה"ב וסאנגליה בקשר לביקורתו של הרב יעקובוביץ בבריה"מ.
- (2) מכתב מוושניגטון נענין הרצברג-בלאייב.

ב בר כ ה,
יעל איזנשטט

27.12.75

אל ז צבי נצר - בר
מאת ז שמואל - לונדון
לידיעת ז נחמיה - נחב

חברים יקרים,

הנדון: ביקור הרב הראשי

בהמשך למברקי 735 מהיום, פרטים נוספים שנמסרו לי ע"י משה דיוויס לאחר ש
בנוסף אני אפגש גם עוד היום עם וילי וולף, העתונאי שנתלווה אליהם ושפגשתי
נסיעתם וכן אפגש בתחילת השבוע עם הרב.

האיש שקבע את העניינים בדרך כלל לגבי הביקור והמדיניות היה בונדרבסקי.
הוא לחץ מאד על דחיית בריסל והבהיר שהם רואים בקיום הופעדה בעת ההיא פרובוק
רצינית שהיהודים רק יסבלו ממנה. לעומת זאת דחיה תגרום לתמורות של דטנט בק ה
היהודי ובין הרוסים והם מוכנים לשקול שחרור כמה אסירי ציון באם יבקשו חנינה
לעצמם. הוזכרה אפשרות של חידוש יחסים עם ישראל.

עם ויקטור טיטוב - Deputy Minister for Cults סוכם על שיגור 8
בחורים לישיבות במערב לשם הכשרתם לרבנות וכן דרכו ניתנת לרב אפשרות להגיש ר
סירובניקים לאוביר לשם שיקול מחודש של אישורי עלייתם.

הרוסים הצליחו ללא ספק לעשות עליו רשום "שהעד לא נורא כל כך" ושניתן
אתם לשיפור המצב של היהודים בבריה"מ על השגת פריבילגיות נוספות כגון חוספת
הדפסת חומר יהודי ברוסית ועוד. הסכנה היא שהתבטאויותיו בפומבי יתנו בטוי לכי
והשגריר כרגע מסר לי על פגישתו עם הרב אתמול שממנה הוא מלא דאגה למה יעקוב
יעשה עם כל זה.

המתורגמן שלהם היה ליאזניד שרבקוב - SHCHERBAKOV, סגן מנהל הקונג
הבינ"ל לקשר ביחס לעניינים דתיים בקונפיל של השרים של - U.S.S.R.
דובר על כך שיפגשו עם דמשיץ ועם הפטריארך של הכנסייה הרוסית. את שניים אלה לא
היו נסיונות להטות את הכניית הביקור כדי שיהיו בקיב בשבת ובכך למנוע
במוסקבה בשבת. אמנם משה לא נתן להם ועמד על שלו.

קולונל אבשיניקוב מאוביר, שאיתו ישבו ארוכות מסר להם עובדות ופרטים
(98% של הבקשות אושרו וכו') וטען שמי שאחראי לסירובים זה לא האוביר שזאת רק
אינסטנציה מבצעת, אלא הסירוב הוא תוצאה של המלצה שלילית של הארגון המקומי א

העבודה של האיש שהם ממליצים על הסירוב. האזכור מוכן לקבל רשימה מהרב של סירובו שיש לבדוק מחדש את מצבם. את הרשימה יש להגיש דרך טיטוב.

ביקשו הצעה לאישיות יהודית נוספת שתבקר שם והרב הזכיר את שמו של סמי פישר. השאלה של הדטנט עם העם היהודי, של "שווי משקל" בין הצדדים וכו' וכו' חזרה מספר פעמים בשיחותיהם.

א נפגשו עם פעילים רבים. אליהן אסס מסר לידם את המאמר המצורף עבור בריסל. הן שלחו העתקים לאלה שרשומים מאחורי הדף אך בשם בדוי, צבי בן נחמיה זכנ בברים הוא הביע דעה שארגון חיים יהודיים שם הוא בלתי אפשרי והתקיים ויכוח עד על הנושא לכוון מאמצים לסיפור החיים או רק לעליה. מצ"ב כאן הצהרה חתומה ע"י 36 יהודים שם מהם היו נוכחים בדיון הנ"ל.

הרב הירצה בסמינר של אזבל ושל לרנר. הרשימה של 56 שמות בכתב יד היא זאת של המשחתפים בהרצאה אצל אזבל. לפי דבריו של משה הובעה משאלה לארגון פעם נוספת סמינר בינ"ל בדומה לזה שלא התקיים ביולי 1974.

נמסרו לידי מכתבים שונים למסירה, כולל מכתב לוורונל. אני מוסר את הכל ליד כדי שאתם תעבירו אותם הלאה כולל מאמרו של אליהן אסס המיועד ל-3 אנשים (לא רציחי לשלוח אותם ישירות מפני שיקולי פרסום לפני הופעה בבריסל וכו'). לכן עליכם להבטיח את אי הפרסום המוקדם כאשר תעבירו אותם לכתובותיהם.

השגריר כאן מודעג מאד ממה שהרב עלול לפרסם מבחינת רוח ההתפייסות וכו' שהי כנראה ספג. התקבל אצלי הרושם מהשגריר שהוא דואג קודם כל לאספקטם הישראליים (וכך גם אמר לי מפורשות) והוא חושש להכנסת טריז בין ישראל והעם היהודי, כפי שהדג התקפו אספקט מרשמים של הרב.

דברים נוספים:

1. נאמר להם שפעולת הטלפונית כשלון ואין טעם רב למאמצים.
2. אידה נוול שנפגשה אתם מסרה שגיא מטפלה ב-43 אסירים.
3. בריילובסקי: 15% של הפיסיקאים קיבלו סירוב. לכן פיסיקאים לא יבקשו רשות.
4. מארגונים קונצרט יהודי.
5. קוטרובסקי ואברמוביץ: דגש על הצורך בחינוך טכני לקראת עלייה אנשים.

כל הנ"ל נמסר בפגישה חטופה ראשונית עם משה דיויס. כאמור אפגש אתו נוספות ו הרב. השאלה העקרונית והדחופה היא: מה לעשות כדי למנוע מהרב בטוי פייסני וברוח של אעשה לפי מיטב יכולתי אך ספק אם זה מספיק.

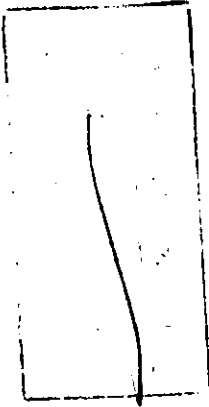
(-)

שלכם,

שפאל חצור

30.12.75

מס-



אל: צבי - בר

העמק: נחמיה - נחיה

מאת: שמואל - לונדון

הנדון: ביקור הרב יעקובוביץ בכרה"מ

בהמשך למכתבי מ-27.12.75 המדווח על שיחתי עם משה דיוויס
 בנדון, להלן פרטי שיחתי עם הרב הראשי שנערכה אתמול.
 מהעמק הבולטין של א"ת מהיום תקבלו מושג מה על התרשמותו
 של הרב ועל הרוח האופטימית והמאופקת המפעמת מתוך הדברים
 שהוא מוסר. הדברים הנ"ל נמסרו לי בצורה אישית, כאשר רק
 משה דיוויס היה נוכח, לכן אין זה אומר שימסור את הדברים
 בצורה כזאת לפרסום. הוא התרשם מאד מהעובדה שאל הרב הגדול
 של היהדות איש אינו מגיע, סרובניקים בצד אחד ויהודים
 דתיים בצד שני, שניהם מהווים חלקיקים קטנים של הסך הכל
 הגדול של 2.5 מליון יהודים. רק דרך קהילות מוכרות ניתן להגיע
 אל ההמון הזה ולכן תפקידנו הוא לנסות לחדור אליהם גם אם
 זאת אומרת שתוף פעולה עם מנהיגים יהודיים על ידי השלטון,
 כי אחרת זה לא יוכל לבוא בחשבון.

הרב התרשם מאד מהפיצול הגדול בקרב היהדות, כולל הסיצול בין
 הסרובניקים עצמם. הוא גילה גם הבנה יתרה לבעיות הרוסיות
 עצמם. למשל הוא מבין (בפעם הראשונה) את הלהט הדתי של
 הקומוניזם. בשבילים אדם המחליש לצאת מרוסיה הוא לא רק מתחמק
 ממקום לידתו וטלדתו אלא הוא כופר בעיקר, הוא שולל את המשיח.
 הוא הרגיש שהבעיה היהודית היא חמורה עבורם והם רוצים להתמודד
 איתה אבל לא מצאו את הפורמולה לכך.

הרב מבקר את העובדה שבמשך כל השנים לא נאמרה לרוסים מילה
 טובה גם כאשר גילו גמישות והבנה; על צאתם של 120 אלף יהודים
 איש לא אמר מילה, וכו וכו. הוא בדעה שיש להגיע אתם למצב
 של הדברות, שזאת אומרת הדדיות, ועלינו לנהוג בהם בהתאם,
 ז.א. להכיר להם תודה כאשר הם עושים מעשים טובים, ולא רק
 להסתפק במכות עבור דברים שאינם בסדר. בצורה כזאת, לדעתו,
 תהיה פתיחה של יחסים שחולל אולי להביא להבנה ולהקלה.

הרב דבר אתם על פרסומים ברוסיה וטוען שבארץ אמרו לו
 (אני חושב שזה היה א. וורונל) שאפילו להדפיס את טוביטישה
 היימלנד ברוסיה זה חיובי כי זה יגיע ליהודים ושאתר אין
 להם כל מגע שהוא עם דברים יהודיים. הרוסיט החיחסו לכל
 הדברים הנ"ל בכך שאמרו שהם מוכנים לדון בכל אלה, כולל חוספת
 מצות, הכשרת רבנים, הדפסת תפילות וחומשים ברוסית וכו'.
 לפי טענתם הדברים האלה לא נדרשו ע"י היהודים שם בעבר
 ועליהם לתחוץ לדברים אלה.

באקדמיה ללמודים אוריינטלים התרשם מאד מאוסף הספרים שבספרייה,
 מהדפסותיהם הנפלאות והעמיד דרישה שיותר ליהודים להוציא
 בולטיניים ופרסומים כמו אלה של יתר הדתות. על הכל הם מוכנים
 לדון.

הרב יכתוב סכום ביקורו אל ויקטור טיטוב בו הוא יעלה את
 כל הדברים הענייניים שדברו עליהם ויבקש תשובות.

מבחינתנו, אנחנו חייבים להתייחס מיד לדברים הנ"ל:

1. הגשת רשימה מלאה (לא מצומצמת) של סרובניקים שאנו דורשים בדיקה מחודשת לגבי מצבם.

2. בחירת כששה אסירים שיבקשו חנינה.

3. דרישתם של הסובייטים לדחות את ועידת בריסל. נקודה זאת קשורה לנקודה מצאא 2, ז.א. כאשר הם דורשים דחיית הוועידה הם אומרים שהם מוכנים לשקול חנינה למספר מצומצם של אסירי ציון.

4. אם הוועידה תדחה, הרוסים יהיו מוכנים לשקול חדוש היחסים עם המדינה במידה והיוזמה תבוא מישראל.

עד כאן על הצד הסובייטי.

מצד הפעילים הוא מוסר דברים שהם היו עבורי מבחינת חדוש:

א. הפעילים אינם רוצים יותר סלפונים מחו"ל. זה רק גורם לנתוק הסלפון ולא משרת כל מטרה יעילה.

ב. הפעילים אינם רוצים מכתבים מחו"ל אלא שהמכתבים ימסרו לידי החיידים וישלחו מפננים.

לשני דברים אלה קשה לי להתייחס, אך אני חושש מגרימת מבוכה גדולה בין הקהל כאן שכל ההוראות אליו היו דוקא לסלפן ולכתוב. לעומת זאת הם מבקשים שדורים דחופים של ה-בי.בי.סי על נושאים יהודיים, וכן של קול ישראל.

אנשי הסמינר מבקשים יזום סמינר מדעי-דתי בין לאומי, כדוגמה של זה שלא התקיים ביולי '74.

לכל הדברים האחרונים אני מבקש את התייחסותכם המידית.

עברתי עם הרב על נוסח הכתבה שהוא הכין עבור הסיימס. הצעתי לו לא לפרסם את הקטע שהוא כתב ביחס לאנטישמיות (שזאת אינה מדיניות של השלטון). הוא לא קבל את עצתי אך שינה במידה מה את הנסוח. כמו כן יעצתי לו לא להיות זה המצהיר על האחוז הקטן של היהודים שירצו לעלות בכלל, וזאת בהשוואה עם המצב של היהודים במערב, הרוצים לעלות. גם כאן הוא לא הסכים למחוק את הסעיף אך שינה אותו קצת.

שוחחתי על הכעיה עם דר' לבנברג ועם השגריר ונראה מה ניתן לעשות באופן כללי ביחס להתבטאויותיו של הרב בנדון, אך אין לי תקווה רבה שיגיד דברים שלא לפי רצונו.

בסכום הייתי מעריך את יחסו כדלקמן:

1. הוא התרשם עמוקות מעצם פגישתו עם יהדות גדולה, הן מדבקות של אלה שעדיין דתיים והן מגבורתם של הסרובניקים והנאבקים.

2. הוא מרגיש שלא נעשה מספיק לפתוח את היחסים בינם לבין אנשינו, ושניתן להשיג הרבה יותר בשטח התרבות, שמירת היהדות וכן בשטח העליה, אם היינו מחיחסים אליהם בצורה יותר מאוזנת. ההדגשה שלו כל הזמן על האיזון.

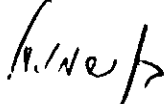
3. אין לוותר ואין לעזוב לנפשם 2 מליון יהודים שנמצאים באמצע בין הקוטבים (קיצוניים של הקהילה).

4. אין אפשרות להשיג את החדירה אל היהדות הזאת בלי קהילות מוכרות על פקדיהם הממונים ושעלינו לעבוד אתם מחוסר ברירה.

5. יש להגיש להם דרישות לבדיקה מחודשת של רשימת הסרובניקים, של האסירים, של הדפסת חומר יהודי, של הכשרת רבנים ועוד ועוד.

אבקש מאד מכם להתייחס לכל הנ"ל ולתת לי תשובה לאותם הדברים השייכים לנו ישירות.

ב ב ר כ ה



שמואל חצור

30.12.1975


1131/ב"י

אל : בן
מאת: דוד פדהצור

הנדון: הרצברג - בלאייב

להלן בהמשך למברק 207 (209).

1. בלאייב מחפש מועים ורוצה ליצור אווירה טובה עם היהודים וישראל. הוא אמר להרצברג, שאווירה חיובית יותר מצד העיתונות הישראלית ודעה הקהל כלפי ברה"מ, חסייע להידוש היחסים הדיפלומטיים. הוא רמז שישראל איננה צריכה להיות כולה בידי ארה"ב וכי ע"י פיהוח קשרים עם ברה"מ תוכל להפעיל מנוף כלפי שני הצדדים.
2. בלאייב אמר שחידוש היחסים הדיפלומטיים היא אפשרות הנראית לעין אם האותוח מישראל יצביעו על מיחון החעמולה האנטי-סובייטית. הדבר ישפיע על דעת-הקהל בברה"מ בכיוון של מתינות כלפי ישראל.
3. אשר לאש"ף אמר בלאייב שברה"מ מפעילה השפעתה למיחון גישתם כלפי ישראל ומצפה מישראל תנהג כמוה.

ב ב ר כ


העתק

י . רג